

23.1.2014

Asianro 2013-00787
Viite Oikeusministeriön lausuntopyyntö OM 16/41/2012
Asia Kirkkohallituksen lausunto velkajärjestelyn tarkistamista valmistelleen työryhmän mietinnöstä (Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 59/2013)

Oikeusministeriölle

On hyvä, että velkajärjestelylakia tarkistetaan. Suomalainen yhteiskunta on muuttunut yksityishenkilön velkajärjestelylain säätämisen jälkeen yhä enemmän luottoyhteiskunnaksi. Velan ottoon ja velan antoon liittyvät asenteet, rakenteet ja markkinointimenetelmät ovat muuttuneet. Nykyistä tasapainoisempi riskinjako velkaantumisen aiheuttamien kustannusten jakamisessa velallisten, velkojien ja yhteiskunnan kesken lisää kansalaisten kokemaa oikeudenmukaisuutta.

Kahden vuoden työttömyys edellytyksenä velkajärjestelyyn pääsulle näyttää diakoniatyön kokemusten perusteella olevan velalliselle usein liian pitkä aika. Tänä aikana velallinen ahdistuu lisää ja velkatilanne olennaisesti vaikeutuu. Jos työttömyys on kestänyt yli vuoden, ovat työllistymismahdollisuudet jo olennaisesti heikentyneet. Erityisesti nuorten osalta on tärkeää, että tilanteessa, jossa nuori haluaa saada elämänsä järjestykseen, ei järjestelmän taholta tilannetta pitkitettäisi. Kirkkohallitus näkeekin, että ehdotetut 18 kuukauden ja nuorilla 9 kuukauden aikarajat edesauttavat ylivelkaantuneita henkilöitä välttymään syrjäytymiseltä.

Lisäsuoritusjärjestelmän riskinä on, että se ei kannusta velallista hankkimaan tuloja selviytyäkseen paremmin. On hyvä, että vapaasti ansaittavan summan rajaa nostetaan 1 500 euroon. Diakonian kokemusten perusteella näyttää jopa siltä, että kokonaan lisäsuoritusjärjestelmästä luopuminen parantaisi velallisten selviytymistä ja vähentäisi velallisten mielenterveysongelmia sekä selkeyttäisi velkajärjestelyä merkittävästi eikä tekisi siitä kohtuutonta velkojillekaan.

Yksi velkajärjestelyn epäkohta, joka on selkeästi näkynyt myös diakoniatyössä, on ollut pienyrityksien väliinpuotoaminen. Tilastojen mukaan suhteellisesti suurin kasvu työllisten osalta 2000-luvulla koskee ammatinharjoittajia ja freelancereita, joiden lukumäärä on kasvanut yli 50 prosentilla vuodesta 2000 vuoteen 2010. Yksityisten elinkeinon- ja ammatinharjoittajien velkajärjestelyyn pääsyn helpottaminen on tärkeä uudistus.

Kirkkohallitus kannattaa ehdotettuja menettelyn yksinkertaistuksia. Toivottavasti ne myös lisäävät sovintoratkaisujen syntyä.

Kansliapäällikkö

Jukka Keskitalo

Kirkkoneuvos

Pekka Huokuna

